

- ***Dnevnik Ane Frank: likovna priredba* – David Polonsky, Ari Folman (Morfemplus, 2024, prevod: Polonca Kovač) – dobitnik nagrade**

UTEMELJITEV NAGRADE

Dnevnik Ane Frank je brezčasno delo in zlasti v zadnjem času, ki je vse bolj nenaklonjen Aninim rojakom (kakor tudi vsem drugim preganjanim ljudem), je to delo toliko bolj aktualno. Avtorja stripovske priredbe Folman in Polonsky se večje poslužujeta alegoričnih intervencij, ki učinkovito ponazarjajo bolj abstraktne in težje prikazljive vidike zgodbe. To zahtevno temo uravnatežujeta s prijetnim slogom risbe in obiljem barv, ki prepričljivo ponazarjajo barvitost Aninega notranjega sveta. Inovativna in pestra upodobitev njenega dnevnškega pričevanja vnaša veliko toplino in Aninega iskričevega duha v to žalostno zgodbo, s tem pa glavni junakinji vdihuje življenje ter človeško razsežnost, ki ji je bila nasilno odvzeta, še preden je deklica pokončala nacistična industrija smrti. Mladim bralcem zato lahko ponuja osvežujoče nemorečo interpretacijo te klasike ter na njihovi starosti primeren način posreduje tudi vso tragedijo Anine usode.

ANA MARAŽ, EVA MLINAR IN TINA VOLARIČ: RAZSTAVA ILUSTRACIJ V MARIBORSKI KNJIŽNICI

Mariborska knjižnica se tradicionalno pokloni mednarodnemu dnevu knjig za otroke z razstavo izvirnih ilustracij slovenskih avtoric in avtorjev, ilustracije so razporejene po različnih enotah knjižnice. Vsako leto nas vrhunske ustvarjalke in ustvarjalci po-

peljejo v raznolike domišljjske svete, letos so nas vanje popeljale tri zelo različne umetnice. Vsaka je zelo tenkočutna ustvarjalka likovnih krajin: morda malce provokativna, posebna in s kulturno zgodovino prežeta Eva Mlinar, ki v ilustracijo pogosto vnaša elemente grotesknosti, izčiščena Ana Maraž, ustvarjalka močno stiliziranih ilustracij, z značilnim minimalističnim, ploskovitim slogom, in Tina Volarič s svojo sanjavo, krhko in poetično likovno izraznostjo. Ob skupinskih razstavah se vedno znova pojavi vprašanje, kako v slikarskem opusu vseh treh avtoric izbrati tiste stvaritve, ki bodo odsevale večplastnost in raznolikost posamezne umetnice in bodo hkrati delovale kot povezovalni razstavní kompozit. Ob razstavi, ki je bila na ogled do konca maja, smo pripravili tri samostojne dogodke, posneli tri kratke video posnetke, ki so zaokrožili na družbenih omrežjih, tri mesece zapored so naslovnico prireditvenega vodnika Mariborske knjižnice lepšale podobe ilustracij posamezne umetnice, o razstavi in ustvarjalkah je bilo objavljenih kar nekaj prispevkov v različnih medijih. Pripravili smo tudi razstavo na prostem v okviru festivala Slovenski dnevi knjige v Mariboru – Ko te napiše knjiga. Slednja je čez poletje obiskala Mestni park in Doživljajsko igrišče v Malem betnavskem gozdu. Sodelovanje med Mariborsko knjižnico in avtoricami v tem letu sega še globlje. Eva Mlinar je ustvarila podobo 1. Festivala humanistike: Odprti horizonti in naslovnico 118. številke revije *Otrok in knjiga*, Ana Maraž je z ilustracijo iz knjige *Protideževna juha* gostovala na naslovnici 119. številke *Otroka in knjiga*. Obisk Tine Volarič je omogočil festival mladinske literature Bralnice pod slamníkom (založba Miš), s katerim sodelujemo že

vrsto let. Z avtoricami so se na treh samostojnih dogodkih pogovarjale knjižničarke Biserka Bobnar, Mateja Ogrizek in Zdenka Gajser.

Pogovor z **Evo Mlinar** se je odvil v Pionirski knjižnici Nova vas. Avtorico poznamo kot ustvarjalko, ki deluje predvsem v polju slikarstva in oblikovanja. Ima specifičen likovni slog – uporablja mešano tehniko ilustracija/kolaž/slikanje, blizu ji je groteska. Prav zaradi specifičnega sloga, ki zahteva pozorno oko, in tehnike, v kateri ustvarja, je njena ilustracija bližje starejšim mladim, zato so na pogovor bili povabljeni učenci tretje triade bližnje osnovne šole in dijaki Srednje šole za oblikovanje Maribor. V prvem delu dogodka je avtorica pripovedovala o njenih ustvarjalnih začetkih, o podpori doma, o prvih in kasnejših risbah, predstavljenih je bilo nekaj njenih prvih objavljenih risb (v knjigi Vida Pečjaka *Drežček in trije marsovčki* iz leta 1995, ko je bilo Evi le 9 let). Med poslušalci je krožilo nekaj literarnih del, kjer najdemo njene ilustracije: *Gospodična z monstero* Maše Ogrizek (2024), *Modri otok* Irene Androjna (2023), *Sto slovenskih ljudskih* (2023) (Eva je prispevala štiri ilustracije), *Vinjete straholjubca* (2019) (soavtorstvo Eve Mlinar in Eve Mahkovic), *Impresije* (2017), kjer gre pravzaprav za likovno dopisovanje dveh vizualnih umetnic Hane Jesih in Eve Mlinar, *Čarovnija* Nine Kokalj (2022) idr. Avtorica je spregovorila o izbiri srednje šole, študiju, o izbiri lastnega likovnega izraza, nastopu ustvarjalne krize in načinu, kako jo prebroditi, o dogovorih s potencialnimi naročniki, na kaj vse moraš biti pozoren kot oblikovalec, kje najti navdih, o tem, kaj je zanjo dobra ilustracija ... Z mladimi obiskovalci je Eva Mlinar delila svoje izkušnje, jim dala dobronamerne napotke

v zvezi z ustvarjanjem in samim procesom dela ter poudarila, da je risanje večšina, ki jo je preprosto treba vaditi. V drugem delu druženja je Eva Mlinar s pomočjo PowerPoint predstavitev prikazala, kako se loteva posameznega projekta. Glede na to, da gre pri njej za mešano tehniko (povečini ilustracija/kolaž), si veliko pomaga z računalnikom in raznimi programi, pokazala je, na kakšen način izbira detajle, poudarila, da ne zadošča le forma, ampak je pomembna tudi dobra vsebina. Zato sama veliko časa posveti raziskavi konteksta, da se iz te množice podatkov počasi začne prikazovati podoba, ki jo nato realizira.

Pogovor z **Ano Maraž** je potekal v Knjižnici Pobrežje. Lokacija pogovora je bila izbrana naključno, a se je tekom priprave na pogovor izkazalo, da ilustratorko del otroštva in družine veže prav na to okolje. Na dogodek so bili povabljeni učenci tretje triade bližnje osnovne šole, pogovor je bil zasnovan z namenom predstaviti poklic ilustratorja skozi osebno izkušnjo, osvetliti pomen in vlogo ilustracije – predvsem v otroški literaturi – ter spodbuditi vprašanja, ki se ob tem porajajo mladim. Z umetnico smo se v uvodnem delu sprehodili po njeni ustvarjalni poti – od zgodnjih začetkov risanja v vrtcu, številnih porisanih zvezkih v šoli, preko formalne izobrazbe profesorice likovne umetnosti do vstopa na samostojno ilustratorsko pot s statusom samozaposlene v kulturi. Predstavila je različna orodja in tehnike, ki jih pri delu najpogosteje uporablja (kolaž, »risanje s škarjami«, tuš, svinčnik, čopič, digitalne tehnike in obdelava ...), med obiskovalci pa so krožile knjige in revije, ki jih je ustvarjalka ilustrirala in so bile na voljo v knjižnici (slikanica *Protideževna juha* (Majda Koren,

2023), mladinske zgodbe *Kako dolg je čas* (Mate Dolenc, 2019), pesniški zbirki *Božaj veter* (Miroslav Košuta, 2021) in *Mejno stanje* (Lidija Dimkovska, 2023), reviji *Ciciban in Cicido*. Avtorica je predstavila svoj miselni proces ob nastajanju ilustracij določenega leposlovnega dela in zbrane seznanila še s svojim ustvarjanjem izven knjižne produkcije – oblikovanje naslovnice za vinilno ploščo, ilustracije za tekstilne izdelke, otroška oblačila, posteljnine, igrače ter druge projekte. V nadaljevanju je ilustratorica podrla morebitne romantične predstave o bohemskem umetniškem ustvarjanju – ima precej običajen dopoldanski delovni čas, ki ga dopolni z delom zvečer, ko otroci zaspijo. Navdih jo najpogosteje najde pri delu samem, teme pa večinoma črpa iz narave, otroške igriivosti in družine ter iz vsakdanjih, povsem običajnih stvari iz neposrednega okolja. Učence so zanimala zelo praktična dejstva – ali se lahko z ilustratorstvom preživlja, ali kdaj razmišlja, da bi zamenjala poklic. Iz odgovora je bilo moč zaznati številne praktične, birokratske, življenjske ovire tega poklica v Sloveniji, pa vendar odločenost nadaljevati in na ta način izražati svojo ustvarjalnost in kreativnost, z zavedanjem, da je za takšno poklicno pot nujno malo zdrave naivnosti ter večne otroškosti.

Tina Volarič je ilustratorica, ki redno navdušuje otroke in odrasle sladokusce v revijah, ki so namenjene otrokom. Ob njenem obisku v Pionirski knjižnici smo z mladostniki višjih razredov potovali od Tine etnologinje in kulturne antropologinje v slikanici *Notov zid* (2021), do njene brezbesedne slikanice *Črta* (2021), ki je bila uvrščena na seznam brezbesednih knjig IBBY, in pesnice s pesniško zbirko za odrasle *Krožnice večglasnih*

tišin (2014). Ob vsakem odstrtem delu umetnice smo poglobljali uvid v raznolikost, ki odlikuje njena dela. Še zmeraj riše na roko s čopičem in barvami, kar je v svetu digitalne ilustracije vse redkeje. Na ilustratorsko prizorišče je vstopila leta 2010 s slikanico Franeta Milčinskega *Ježka Zgodba o zamorčku Bambuleju in vrtoglavi žirafi*. Slikanica je bila istega leta nagrajena na knjižnem sejmu kot najlepša slovenska knjiga za otroke in mladino. Je ilustratorica naslovnice za leposlovno in humanistično literaturo, opremlja glasbene albume in muzejske vodnike. Od leta 2019 do leta 2023 je sodelovala pri pomembnem mednarodnem raziskovalnem projektu *The nature and Moral Status of Animals in Antiquity and the Middle Ages*, ki ga je vodila finska filozofinja Miira Tuominen. Leta 2023 je izšla tudi prikupna slikanica *Karlo in Stanko*, za katero je prispevala ilustracije in s katero se odpravimo na potep po zapleteni zgodovini Primorske 20. stoletja. V mehkem druženju s Tino Volarič smo prevpraševali pomen spomina in razloge, zakaj ga je potrebno ohranяти; radovedno poslušalstvo je delilo tudi svoje razmisleke. Avtorica zna odlično plesti vezi in postavljati mostove med dediščino in sodobno umetnostjo.

■ META BLAGŠIČ, BISERKA BOBNAR, ZDENKA GAJSER, LEA HEDL, ROBERT KEREŽI, MATEJA OGRIZEK